

Na osnovu Amandmana LXXXII tačka b) st. 5. i 6. na Ustav Republike Srpske, člana 115. Ustava Republike Srpske, člana 61. stav 2. Zakona o Ustavnom sudu Republike Srpske ("Službeni glasnik Republike Srpske" broj 104/11 i 92/12) i člana 48. stav 1. alineja 2. Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Srpske ("Službeni glasnik Republike Srpske" br. 114/12 i 29/13), Vijeće za zaštitu vitalnog interesa Ustavnog suda Republike Srpske, na sjednici održanoj 29. aprila 2024. godine, d o n i j e l o j e

R J E Š E N J E

Nije prihvatljiv zahtjev Kluba delegata bošnjačkog naroda u Vijeću naroda Republike Srpske za zaštitu vitalnog nacionalnog interesa bošnjačkog naroda u Zakonu o Agenciji za visoko obrazovanje Republike Srpske broj 02/1-021-276/24, koji je Narodna skupština Republike Srpske izglasala na sjednici održanoj 14. marta 2024. godine

O b r a z l o ž e n j e

Predsjedavajuća Vijeća naroda Republike Srpske dostavila je 23. aprila 2024. godine Ustavnom sudu Republike Srpske - Vijeću za zaštitu vitalnog interesa (u daljem tekstu: Vijeće) akt broj: 03/1-011-172/24 od 23. aprila 2024. godine kojim se, saglasno zahtjevu Kluba delegata bošnjačkog naroda, traži zaštita vitalnog nacionalnog interesa bošnjačkog naroda u Zakonu o Agenciji za visoko obrazovanje Republike Srpske broj 02/1-021-276/24, koji je Narodna skupština Republike Srpske izglasala na sjednici održanoj 14. marta 2024. godine. Uz navedeni akt dostavljen je predmetni zakon, Odluka o pokretanju postupka zaštite vitalnog nacionalnog interesa bošnjačkog naroda broj: 03/8.02-3-020-3/24 od 22. marta 2024. godine, kao i akt broj 03/8.02-3-020-3-1/24 od 27. marta 2024. godine koji sadrži predložene Amandmane na ovaj zakon, te Obrazloženje ovih amandmana i navedene Odluke o pokretanju postupka zaštite vitalnog nacionalnog interesa. U aktu predsjedavajuće Vijeća naroda se navodi da je Narodna skupština Republike Srpske na Osmoj redovnoj sjednici održanoj 14. marta 2024. godine izglasala Zakon o Agenciji za visoko obrazovanje Republike Srpske broj 02/1-021-276/24, te je, saglasno Amandmanu LXXXII na Ustav Republike Srpske, ovaj zakon dostavljen na razmatranje Vijeću naroda Republike Srpske. Klub delegata bošnjačkog naroda je pomenutim aktom odlučio da pokrene proceduru zaštite vitalnog nacionalnog interesa bošnjačkog naroda, jer smatra da je ovim zakonom povrijeđen vitalni nacionalni interes bošnjačkog naroda. S obzirom na to da Vijeće naroda Republike Srpske nije postiglo saglasnost svih klubova povodom predmetnog zakona, kao ni Zajednička komisija Narodne skupštine i Vijeća naroda, pitanje je proslijeđeno Ustavnom sudu Republike Srpske - Vijeću za zaštitu vitalnog interesa da odluči da li je Zakonom o Agenciji za visoko obrazovanje Republike Srpske broj 02/1-021-276/24, koji je Narodna skupština Republike Srpske izglasala na sjednici održanoj 14. marta 2024. godine, povrijeđen vitalni nacionalni interes bošnjačkog naroda. Uz navedeni akt predsjedavajuće Vijeća naroda od 23. aprila 2024. godine, Sudu je dostavljen izvod iz stenograma sa Osme redovne sjednice Narodne skupštine Republike Srpske održane 12, 13. i 14. marta 2024. godine (dio koji se odnosi na predmetni zakon), izvod iz stenograma sa Sedme redovne sjednice Vijeća naroda Republike Srpske održane 12. aprila 2024. godine (dio koji se odnosi na ovaj zakon), te izvod iz stenograma sa Četvrte sjednice Zajedničke komisije Narodne skupštine Republike Srpske i Vijeća naroda Republike Srpske, održane 23. aprila 2024. godine (dio koji se odnosi na usaglašavanje stavova povodom izglasanog zakona).

Na osnovu pomenutog akta predsjedavajuće Vijeća naroda i priložene dokumentacije, Vijeće za zaštitu vitalnog interesa Ustavnog suda Republike Srpske utvrdilo je da je Klub delegata bošnjačkog naroda u Vijeću naroda Republike Srpske dana 22. marta 2024. godine, pod brojem 03/8.02-3-020-3/24, glasovima pet delegata donio Odluku o pokretanju postupka zaštite vitalnog nacionalnog interesa bošnjačkog naroda u Zakonu o Agenciji za visoko obrazovanje Republike Srpske broj 02/1-021-276/24, koji je Narodna skupština Republike Srpske izglasala na sjednici održanoj 14. marta 2024. godine, da se u Vijeću naroda o navedenom zahtjevu Kluba delegata bošnjačkog naroda glasalo po proceduri za zaštitu vitalnog nacionalnog interesa, ali nije postignuta saglasnost svih klubova u ovom vijeću. Zajednička komisija Vijeća naroda i Narodne skupštine na sjednici održanoj 23. aprila 2024. godine takođe nije postigla saglasnost povodom ovog pitanja, pa je predmetni zakon proslijeđen Ustavnom sudu Republike Srpske - Vijeću za zaštitu vitalnog interesa, da odluči da li je u konkretnom slučaju povrijeđen vitalni nacionalni i n t e r e s b o š n j a č k o g naroda.

Pored toga, Vijeće je konstatovalo da je u Obrazloženju Odluke o pokretanju postupka zaštite vitalnog nacionalnog interesa bošnjačkog naroda navedeno da se pitanje ustavnosti i zakonitosti odredaba predloženog zakona može tretirati kao pitanje od vitalnog nacionalnog interesa, jer je u interesu naroda, kao kolektiviteta, da su zakoni u saglasnosti sa Ustavom. Klub delegata bošnjačkog naroda smatra da je jedina mogućnost korekcije predloženog teksta predmetnog zakona upravo kroz pokretanje postupka zaštite vitalnog nacionalnog interesa na osnovu alineje 9. Amandmana LXXVII na Ustav Republike Srpske.

Imajući u vidu navedeno, Vijeće je utvrdilo da je u konkretnom slučaju sprovedena procedura saglasno Amandmanu LXXXII na Ustav Republike Srpske, kojim je dopunjen član 70. Ustava.

Prilikom odlučivanja o prihvatljivosti predmetnog zahtjeva, Vijeće je imalo u vidu i odredbe člana 48. stav 1. Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Srpske ("Službeni glasnik Republike Srpske" br. 114/12 i 29/13) kojim je, pored ostalog, propisano da će uz zahtjev za ocjenu vitalnog nacionalnog interesa podnosilac zahtjeva Vijeću obavezno dostaviti: dokaz o sprovedenoj proceduri u smislu odredaba iz člana 70. Ustava (alineja 1) i obrazloženje zahtjeva sa naznakom povrede vitalnih nacionalnih interesa iz člana 70. Ustava Republike Srpske (alineja 2). U vezi sa navedenim, Vijeće je takođe uzelo u obzir i odredbu člana 49. Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Srpske, kojim je propisano da ukoliko podnosilac zahtjeva ne postupi po odredbama člana 48. ovog poslovnika, Vijeće će donijeti rješenje da je zahtjev neprihvatljiv.

Imajući u vidu, prevashodno, navode Obrazloženja Odluke o pokretanju postupka zaštite vitalnog nacionalnog interesa Kluba delegata bošnjačkog naroda, Vijeće je ocijenilo da nije prihvatljiv zahtjev Kluba delegata bošnjačkog naroda u Vijeću naroda Republike Srpske za zaštitu vitalnog nacionalnog interesa bošnjačkog naroda u Zakonu o Agenciji za visoko obrazovanje Republike Srpske broj 02/1-021-276/24. Naime, u ovom obrazloženju podnosilac zahtjeva ukazuje na povredu vitalnog nacionalnog interesa bošnjačkog naroda u smislu alineje 9. Amandmana LXXVII na Ustav Republike Srpske, ali ne konkretizuje kojim odredbama predmetnog zakona i na koji način je došlo do povrede nekog od prava iz domena vitalnog nacionalnog interesa konstitutivnih

naroda, već paušalno iznosi stav da se pitanje ustavnosti osporenog zakona može tretirati kao pitanje vitalnog nacionalnog interesa.

Pored toga, uvidom u Obrazloženje Amandmana koje je Klub delegata bošnjačkog naroda uložio na osporeni zakon, a koje obrazloženje je označeno kao istovremeno i obrazloženje za Odluku o pokretanju postupka zaštite vitalnog nacionalnog interesa, Vijeće je utvrdilo da podnosilac zahtjeva smatra da ovaj zakon nije u saglasnosti sa Ustavom Bosne i Hercegovine i njenim zakonima, kao ni sa Ustavom Republike Srpske. U ovom obrazloženju se navodi da je predmetni Zakon o Agenciji za visoko obrazovanje Republike Srpske, u suštini, nova verzija ranije donesenog Zakona o obezbjeđenju kvaliteta u visokom obrazovanju Republike Srpske ("Službeni glasnik Republike Srpske" br. 67/20 i 16/23), čije su pojedine odredbe utvrđene neustavnom Odlukom Ustavnog suda Bosne i Hercegovine broj U-3/21 od 28. septembra 2023. godine. Nadalje, podnosilac zahtjeva daje obrazloženje pojedinih amandmana uložениh na predmetni zakon, te citira stavove Ustavnog suda Bosne i Hercegovine iznesene u navedenoj odluci, koji su, po njegovom mišljenju, relevantni za odlučivanje u postupku zaštite vitalnog nacionalnog interesa u konkretnom slučaju. Mišljenja je da je osporeni Zakon o Agenciji za visoko obrazovanje Republike Srpske suprotan navedenoj Odluci Ustavnog suda Bosne i Hercegovine i smatra da Republika Srpska, kao entitet, ne može usvajati nove standarde osiguranja kvaliteta u visokom obrazovanju i tako preuzimati nadležnost Bosne i Hercegovine.

Imajući u vidu izloženo, Vijeće je utvrdilo da podnosilac zahtjeva nije konkretizovao na koji način je, u smislu relevantnih normi i garancija Ustava Republike Srpske, predmetnim zakonom povrijeđen vitalni nacionalni interes bošnjačkog naroda, tako da se sadržaj ovog obrazloženja ne može dovesti u kontekst alineje 9. Amandmana LXXVII kojim je dopunjen član 70. Ustava Republike Srpske, na koju se ukazuje u zahtjevu.

Evidentno je, dakle, da se u konkretnom slučaju Obrazloženje Odluke o pokretanju zaštite vitalnog nacionalnog interesa bošnjačkog naroda, po svojoj sadržini, ne može smatrati obrazloženjem u smislu odredbe člana 48. stav 1. alineja 2. Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Srpske, jer ne sadrži razloge koji se mogu dovesti u vezu sa relevantnim odredbama Ustava Republike Srpske o zaštiti vitalnih nacionalnih interesa konstitutivnih naroda, već su razlozi podnosioca zahtjeva za zaštitu vitalnog nacionalnog interesa pretežno utemeljeni na navodnoj nesaglasnosti predloženih zakonskih rješenja sa Odlukom Ustavnog suda Bosne i Hercegovine broj U-3/21 od 28. septembra 2023. godine.

Slijedom navedenog, Vijeće je utvrdilo da podnosilac zahtjeva nije postupio u skladu sa odredbom člana 48. stav 1. alineja 2. Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Srpske, zbog čega nije prihvatljiv zahtjev Kluba delegata bošnjačkog naroda za zaštitu vitalnog nacionalnog interesa u Zakonu o Agenciji za visoko obrazovanje Republike Srpske broj 02/1-021-276/24, koji je Narodna skupština Republike Srpske izglasala na sjednici održanoj 14. marta 2024. godine.

Ovo rješenje Vijeće za zaštitu vitalnog interesa donijelo je u sastavu: predsjedavajuća Vijeća Svetlana Brković, predsjednik Suda mr Džerard Selman i sudije: Zlatko Kulenović, prof. dr Radomir V. Lukić, prof. dr Ivanka Marković i akademik prof. dr Snežana Savić.

PREDSJEDAVAJUĆA

Vijeća za zaštitu vitalnog interesa

Ustavnog suda Republike Srpske

Svetlana Brković

Broj: UV-1/24

29. april 2024. godine